(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

Ч. 86. Краків, 4. вересня 1940. Рік I.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmelitorstrass 34
Fernsprecher 230-39

20 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

В перші роковини вибуху війни

Краків, 2. 9. У святочно прибраній столиці Ґен. Ґубернаторства та по всіх центрах округ святочно відсвятковано перші роковини вибуху війни.

В самому Кракові свято почалось перед полуднем відкриттям вистави »Діяльність німців у надвислянському басейні«. Ґенеральний Ґубернатор мін. д-р Франк виголосив з цього приводу знаменну промову, в якій підкреслив, що Фірер рівно перед роком бажав за всяку ціну вдержати мир, порозумітись із б. польським урядом. Та ці намагання завдяки незрозумілому й досі засліпленню провідників б. польської держави залишились без осягів, а Німеччина була примушена забезпечити собі свої споконвічні права на Сході Европи іншим способом.

На памятку великого чину Адольфа Гітлера й великих культурних завдань, які від століть довершували німці в містах Сходу й дальше довершуватимуть під охороною Велико-Німеччини, у Кракові, Варшаві, Люблині й Радомі названо найкращі площі цих міст — »Адольф Гітлер - Пляц«. Переназвання Ринку на »Адольф Гітлер - Пляц« відбулося в Кракові дуже святочно у приявності Ґенерального Ґубернатора мін. д-ра Франка, представників військової й цивільної влади, почесних відділів війська, поліції, »Арбайтсфронту«, »Зельбстшуцу« й т. д. Виголошено відповідні промови.

У тому же дні, — пополудні прибув до Кракова і міністр пропаґанди д-р Ґебельс. Він прийняв участь у святочному відкритті державного театру, що відбулося з цілим блеском в 20-годині вечором.

Виїмково цього дня була погода, й загальний настрій відповідав хвилі. Море прапорів мінливо гралося зі сонцем, під синявою давно небаченого ясного неба. — Щойно вечором, люнув знову дощ.

Град бомб над Анґлією

Берлін, 1. 9. Начальна команда німецької армії подає: Одне з німецьких підводних суден затопило анґлійський помічний кружляк »Денвеґен-Кестл«, містоти 15.000 тон. Таким чином в трьох останніх днях затоплено понад 100.000 ворожого тонажу. В дні 31. 8. і в ночі на 1. 9. німецькі боеві й ловецькі літаки несподівано налетіли на анґлійські острови, причому обкидали бомбами летовища у ґрафствах Кенту й Ессексу, портові уладження в гирлі Темзи та в Ліверпулі, вкінці фабрики зброї в середній Анґлії. Про велику успішність цих атак свідчили численні пожежі. Розгорілися завзяті повітряні бої, в яких ворог втратив 116 літаків. Продовжувано закладання мін біля анґлійських пристаней. В ночі анґлійські літаки надлетіли над Рурщину та скинули бомби, які спричинили тільки незначні шкоди. Запоровий артилерійський вогонь перешкодив ворожим літакам скинути бомби на Берлін. Кілька бомб впало на поля під Берліном, без ніяких шкід. Загальні втрати ворога в дні 31. 8. — 133 літаки, з чого 116 зістрілено в повітряних боях, 3 зістрілила протилетунська артилерія, 14 знищено на землі. Крім цього вдалося знищити 74 запорові бальони. 32 німецькі літаки не вернулися.

Берлін, 31. 8. Начальна команда німецької армії подає: Німецькі боеві й ловецькі літаки перевели вчора багато несподіваних атак на анґлійський остров, причому на ріжних летовищапх важко ушкодили бомбами галі та схоронища. Один військовий табор в середній Анґлії одержав багато поцілів. Підчас цих атак, як також при проломі оборонної лінії вивязалися численні повітряні бої. В ночі на 31. 8. збомбардовано портові уладження і фабрики зброї в середній Анґлії. При гирлі Темзи збомбардовано успішно збірники бензини й доки. Вибухли грізні пожежі. Знову заміновано анґлійські пристані. Минулої ночі ворожі літаки продовжували свої налети на Берлін та інші німецькі місцевості.

В повітряних боях зістрілено 93 ворожі літаки, підчас нічних атак протилетунська артилерія зістрілила один ворожий літак, ловецькі літаки — 2 ворожі літаки. Разом з двома літаками, зістріленими морською артилерією, число втрат противника сягае 98 літаків. 34 німецькі літаки не вернулося.

Німецьке підводне судно заатакувало на захід від Гебридів транспорт під сильним конвоем і затопило 3 ворожі торговельні кораблі загальної містоти 29.000 тон, з чого корабель-цистерну, містоти 12.000 тон.

Італійці знову збомбардували Мальту

Рим, 31. 8. Головна кватира італійських військ подає: Італійські літаки пляново й успішно збомбардували анґлійську базу фльоти Мікаба на Мальті. Ворожі ловецькі літаки не мали охоти вступити в бій, одначе італійські літаки дігнали їх і три з них ушкодили вогнем скорострілів. В північній Африці обкинено бомбами військові маґазини, табори й товаровий двірець в Марса Матрук. Збомбардовано ворожий кружляк.

Не повторюймо помилок

Холм, 2. вересня 1940.

Настав момент, коли треба покласти край помилкам минулих років.

Від часу занепаду волинсько-галицької держави Холмщина втратила чя не половину своеї території і більше половини українського населення. Зокрема великі втрати мала вона за останніх сто літ, коли то почали »рятувати« її різні »опікуни« й »брати«.

Першу велику втрату »душами« мала холмська земля в другій половині мин. століття, після ліквідації унії в 1875 р. Тоді-то царський уряд »рятуючи« наших братів і сестер від польщення, створив тут т. зв. »упорствуючих« або »калакутів«. Добра сотня тисяч цих українців знову тікаючи від занадто ревних опікунів, втопилася в польському морі. Дальше подібне ж »рятування« українського населення довело до того, що після проголошення свободи віри в 1905 р. ми втратили ще 125.000 душ. — А разом ми втратили коло 225.000 братів і сестер, себто майже стільки, скільки нас е сьогодні. Чи ці цифри не говорять нам, що ми повинні братися до відродження Холмщини дуже обережно й не повторювати старих помилок? На жаль, ці помилки повторюються.

Страшний польський наступ в 1937-39 рр. вирвав у нас розмірно небагато душ, зате помітно зміцнив національно-релігійну відпорність українських народніх мас. Ґрунт до праці був добрий.

А сьогодні маемо вже деякі неґативні явища: все дальший відхід від нас наших заблуканих братів і деякий рух у бік інших наших »приятелів«, які залякують селянство унією та проголошують себе оборонцями загроженого православя.

Цих явищ легковажити не можна. Навпаки, треба добре освідомити собі наці помилки останніх місяців і рішуче усунути їх із нашої практики.

Перша помилка в невідповідньому ставленні до тих, які відпали від нас, а передусім — після 1905 р. Одинокі засоби привернути їх до себе: це: християнська братерська любов до заблуканих братів, вибачливість, співчуття, тепле слово, щира поміч, опіка, втягання їх в наше національне життя, одним словом — позитивні засоби. А нас скрізь вживають засобів неґативних: погорджування, цурання, осуд, а буває — і зневажання; ці засоби не притягають і не привертають, а ще більше відштовхують.

Більшість українських інтеліґентів, які працюють по селах і містечках Холмщини, принесли зі собою зовсім зрозумілу нехіть до поляків, польської мови та латинства і цю нехіть виявляють на кожному кроці.

Увага!

Просимо Всіх Вп. Передплатників відновити передплату за »Краківські Вісті« на вересень та вирівнати евентуальні залеглості за попередній час. Передплатники в Ґенеральному Ґубернаторстві висилають передплату нашими чеками, або звичайними переказами просто на нашу адресу. — З Німеччини треба висилати передплату до **УНО** в Берліні. Докладніші пояснення поміщені в кожному числі »Кр. В.« на останній сторінці вдолині.

Адміністрація
»КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ«

Суть помилки в тому, що ці українці кожнього, хто називає себе поляком, хто римо-католик і говорить по польськи, вважають за дійсного поляка і поборюють його. А тим часом більшість із них — наші обдурені, отуманені і спокушені на відступництво наші брати-українці. Відштовхуючи їх від себе, ми самі помагаємо протилежній стороні денаціоналізувати їх.

Нашим заблуканим братам мусимо виявити дуже багато серця й опіки, особливо їхнім дітям, яких треба вводити в гурт наших дітей, приймати до наших шкіл, не дозволяти нікому сміятися з них і т. д. —

Друга помилка — в недоціненні тієї ролі, яку відограла й відограє ще в рятуванні наших братів Холмщини Українська Церква.

Поляки вмовили в наші народні маси, що хто католик, той поляк, хто православний, той русин-українець. І ось усі, що залишилися вірними Православній Церкві, навіть ті, які забули рідну українську мову, вважали себе українцями і завдяки цьому, не відпали від нас. З другого боку, поняття католик, навіть греко-католик, вони утотожнюють з поняттям — поляк.

Звідси не тільки протиправославна акція, але й невтральність, байдужність до Православної Церкви та обминання її трактується в селі, як прояв польщини, або ворожість до місцевого населення. Це особливо повинні памятати сільські учителі, кооператори, аґрономи, виховники молоді й т. д. То наше село виробило собі віками таку мірку: хто не з Православною Церквою, той проти неї, а хто проти неї, той ворог, того треба оминати, тому не слід віддавати в опіку своїх дітей.

Всім нам добре відомо, що »русскіе« не покинули ще думку русифікувати темні українські маси. Не маючи до цього інших засобів, вони вхопилися саме за цю нашу помилку і кинули, за поміччю деяких зрусифікованих інтеліґентів, на наші села облудні гасла:

„Українці зраджують Православну Церкву і хочуть завести унію; з цією метою вони шлють на села уніятів. Православя обороняють тільки »русскіе«, отже всі, хто хоче врятувати Православну Церкву, ідіть до нас, реєструйтеся в »русскіх православних комітетах«, бо українські комітети — уніятські" і т. д.

Гра брудна, гидка, шахрайська.

Але в сьогоднішній ситуації, при сьогоднішньому умовому стані селянства, вже дає нам програні. Тож легковажити цієї справи не можна. Навпаки, треба поставити цю справу ясно.

Невеличка жмінка холмських інтеліґентів, що розпочала боротьбу за рятування і відродження Холмщини після революції 1905 р., виписала на свому народницькому прапорі: »За Православну Церкву«.

Чи маємо сьогодні цей прапор випустити з рук і дозволити росіянам перехопити його та під ним іти в наші села з метою крадіжі наших, українських душ? Хай українські інтеліґенти, особливо сільські над цим питанням поважно призадумаються.

Холмщина забагато втратила душ завдяки різним помилкам, забагато пережила всякого лиха, щоб не призадумуватися над її дійсністю та над її дальшою долею.

За сьогоднішні помилки буде платити лише вона, а не хто інший.

В. Островський.

Мирне полагодження мядярсько-ромунського спору

Відень, 31. 8. Розмови між міністрами закордонних справ держав осі, Мадярщини та Румунії покінчилася 30. 8. ц. р. в год. 15-ій роземним вирішенням держав осі на бажання обох зацікавлених держав. Внаслідок цього вирішення Мадярщина дістає 45.000 км² північного Семигороду, з Клявзенбурґом і секлерськими комітатами. У звязку з цим арбітражем відбулася виміна нот між міністрами закордонних справ держав осі й Румунії. Німеччина й Італія заґарантували ненарушність румунської державної території, а румунський уряд прийняв цю ґарантію.

Арбітражне вирішення видане на бажання урядів мадярського та румунського таке:

Уряди королівства Румунії та королівства Мадярщини звернулися до уряду Німеччини та королівства Італії з проханням устійнити арбітральним вирішенням справи терену між Румунією та Мадярщиною, що має бути відступлений Мадярщині. На основі цього прохання та заяви Румунії й Мадярщини, що признають таке вирішення без застережень як обовязуюче для себе, міністри закорд. справ Німеччини й Італії, фон Ріббентроп і ґраф Чяно видали таке арбітральне вирішення.

1) Як остаточна границя між Румунією та Мадярщиною устійнюється границя, подана в залученій карті. Докладніше визначення границі в терені залишається румунсько - мадярській комісії; 2) Румунський терен, що перейде тепер до Мадярщини, до 14 днів опорожнять румунські війська та віддадуть мадярам в нормальному стані, в повному спокою та порядку; 3) Всі румунські громадяни, постійно замешкалі на терені, що має бути звернений Мадярщині, дістануть без труднощів мадярське громадянство. Вони мають право продовж 6 місяців оптувати в користь Румунії, та продовж чергового року мають покинути Мадярщину, після ліквідації свого майна; 4) Румунські громадяни мадярської національности, що постійно замешкували на терені відступленім 1919 р. Румунії, а тепер залишаються дальше в Румунії, матимуть право опції в користь Мадярщини продовж 6 місяців; 5) Уряд Мадярщини зобовязується уважати особи румунської національности, що одержать мадярське громадянство, за рівних з іншими мадярськими громадянами. Уряд Румунії приймає торжественно відповідне зобовязання щодо румунських громадян мадярської національности; 6) Подрібне устійнення всіх інших справ залишається до безпосередніх переговорів між урядами Румунії та Мадярщині; 7) Коли б виринули якісь труднощі, або сумніви, уряди Румунії й Мадярщини порозуміються між собою безпосередньо, а вразі неможливости порозуміння, в якійсь справі, предложать цю справу німецькому й італійському урядові до остаточного вирішення.

—o—

Новий румунсько-мадярський кордон

Відень, 31. 8. Новий кордон між Румунією та Мадярщиною починається на полудневий захід від Надьсальонта над дотеперішнім румунсько - мадярським кордоном, йде в північно - східньому напрямі у віддалі біля 10 км. на полудневий схід від Надьварадіну, дальше йде у східньому напрямі аж на полудне від залізничої лінії Надьварадін—Клявзенбурґ до точки коло 30 км в північно-східньому напрямі від Ноймаркту. Звідтси йде в полудневo-східньому напрямі, на північ від залізничої лінії Шесбурґ до Кронштадту, яка залишається Румунії. Около 22 км. на північний схід від Кронштадту кордон звертається луком на полудне у східньому напрямі до головного хребту Карпат, по якому переходить згідно зі старим кордоном зперед світової війни, аж до точки, в якій доходить до нового кордону між Румунією та СССР.

Скільки втратила Румунія?

На основі останнього румунського перепису населення з 1930 р. Румунія відступає Мадярщині північну половину Семигороду — 45.000 квадратних кільометрів, майже стільки, що Басарабія (42.422 км²). Цей простір замешкує 2,400.000 населення, з чого 1,200.000 румунів. В цьому Семигороді з Банатом живе 5,6 міліонів, з чого 2,7 міл. румунів, 1,25 міл. мадярів, 320.000 німців і 167.000 жидів. Мадярщина домагалася в Турн-Северіні краю на 63.000 км² з 3,9 міл. населення. Мадярщина дістає столицю Семигороду, Клявзенбурґ (100.000 мешканців), Надьварадін (83.000) і Сатмар (50.000). В румунській частині Семигороду залишаеьтся ще 250.000 мадярів, в цілій Румунії — пів міліона. В Румунії остає ще 575.000 німців і 500.000 жидів. В 1930 р. Румунія мала 18 міл. населення. Тепер СССР. одержав 3,4 міл., мадяри 2,4 міл., Болгарія 400.000, разом 6,2 міліонів. Тепер Румунія матиме 12 міліонів населення з 173.000 км.² Донедавна Румунія мала 295.000 км², з 18 міл. населення, з чого втратила 102.000 км² з 6,2 міл. населення. Після світової війни Румунія зискала 157.000 км² з 9,5 міл. населення, з чого задержала після відступлення теренів в користь трьох сусідів ще 55.000 км² з 4 міл. населення.

—o—

Настрої в Мадярщині та Румунії

Будапешт, 1. 9. Вислід арбітражу поданий радієм, розійшовся лискавицею по цілому Будапешті. Часописи видали надзвичайні видання, які виривали з рук. В багатьох місцях збиралися юрби народу, що обговорювали радісну подію. Доходило до частих манiфестацій в честь держав осі. З особливою радістю привитали поворот до Мадярщини Клявзенбурґу, історичної столиці Семигороду та країни секлерів. Багато болю над втратою полудневої частини Семигороду, та переважає свідомість, що справедливе вирішення вимагає жертв з обох сторін. Мадярські урядові кола вдоволені арбітральним вирішенням, яке називають найсправедливішим у даних обставинах. Перед німецьким і італійським посольствами відбулися радісні манiфестації. Походи зі смолоскипами проходили вулицями міста з окликами в честь Гітлера, Мусолінія і держав осі.

Крайова, 1. 9 В Румунії викликав віденський арбітраж пригноблюючі настрої. Не зважаючи на те румуни зберегли спокій й рівновагу. Заборонено всі імпрези, навіть спортові. Господарські кола прийняли арбітраж позитивно, бо він звязаний з ґарантією кордонів. В урядових колах вважають прийняття арбітрального вирішення за одиноко розумний крок в даному положені Румунії. Провалилася ціла система, на яку демократії спирали свою закордонну політику. Одинокий вихід був достосувати політику до держав осі і прийняти арбітраж. Хоч втрати Румунії важкі, то ґарантії, дані її взаміну, мають життєве значіння для дальшого істнування румунської держави. Завдяки ґарантії держав осі Румунія зможе перевести негайну демобілізацію та продовжувати нормальне життя.

—o—

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ

20 літ неволі

ЛЕМКІВЩИНА ПЕРЕД СВІТОВОЮ ВІЙНОЮ

I)

Гірська наша країна, Лемківщина, не брала ніякої участи в нашому національному ренесансі другої половини минулого століття. Разом зі суміжною західньою Бойківщиною творила Лемківщина край верховинців з їх своєрідною культурою, що був під виключним впливом місцевої інтеліґенції, майже у сто відсотках духовної та майже у сто відсотках руссофільської-цареславної, чужої для вимог нового часу та потреб простолюддя.

Від джерел Сяну аж ген по Дунаєць і Попрут, здовж карпатського хребта, на всіх ліпших парохіях розсілися роди священичої »аристократії«, репрезентовані спорідненими між собою родинами Гнатишаків, Дуркотів, Копистянських, Полянських, Сембратовичів, Соломонів, — сама »твердійшая твердь«, що цупко взяли Лемківщину в своє виключне володіння. Неознайомлені з національним відродженням, здебільша й без знання нашої літературної мови — і російської теж, — виховані в польських ґімназіях, знали тільки лемківську говірку. Побут у мурах львівської духовної семинарії й товариська зустріч там же з національно свідомими товаришами-богословами зі схід. Галичини, не залишали на цих фанатиках власного ґетта ніякого сліду. Вони вертались на Лемківщину та продовжували дальше традицію своїх попередників.

Головною та основною точкою їхньої »ідеольоґії« була теза культурної й національної єдности »русского« народу, себто іншими словами, що українці творять з росіянами один »русскій народ« і що українська мова є тільки наріччям »русского языка«, російської мови. Словом, основою руссофільсько-цареславної ідеольоґії було повне заперечення (неґація) національної самовідрубности українського народу. В половині минулого століття, по знесенні панщини та проголошення конституції, вище згадана »ідеольоґія«, спершу туманна й неясна, але пізніше чимраз більше скристалізована й прибрана у форму ніби наукової »теорії« (дарма, що теорія ця з наукового боку абсурдна й протирічна навіть офіціяльній опінії ще царської російської Академії Наук у Петрограді про самостійність і окремішність української мови) найшла дуже податний ґрунт у широких селянських масах, як і нечисленних тоді кругах нашої інтеліґенції.

Широкі селянські маси, перемучені панщиною, манила могуча на око царська Росія, її простір, леґендарний добробут, низькі податки й т. д. Там надіявся селянин заспокоїти свій вічний голод землі. Інтеліґент знову находив теоретичний підклад для об'єдинительної думки в теоріях Погодіна, Пипіна та інших російських учених.

Орґанами що поширювали ці теорії були руссофільські ґазети, саме: »Галичанин«, »Русское Слово«, »Русская Воля«, »Прикарпатская Русь«, »Голос Народа«, та ще старші, себто такі, що виходили в минулому столітті, були: »Пролом«, »Новий Пролом«, »Слово«, »Руская Рада« й »Наука«.

Руссофільські інтеліґенти - священики на Лемківщині вкрили цілу Лемківщину мережкою читалень ім. М. Качковського, з одного боку, щоб не допустити тут до заснування українських читалень »Просвіти« та з другого, щоб при помочі своїх читалень володіти над душею Лемківщини.

Саме т-во Качковського, основане в 1874 р., поставило собі за завдання гарну ціль, а саме освіту селян. Для них, як читаємо в статутах, мало це товариство видавати »популярні, повчаючі та дешеві книжки про релігію, моральність, господарство й т. п.« — Отже згадана діяльність мала відбуватись у рідному дусі (та католицькому!), бо всі книжечки та брошури були призначені для нашого народу. Одначе це т-во Качковського за цілий час свого існування відограло дуже шкідливу ролю у відношенні до нашої Церкви та народу на Лемківщині.

Дійсність виявила, що т-во це поширювало між нашим народом книжечки та брошури, писані у ворожому дусі для нашої Церкви, з нападами на Церкву, зневагами наших Єрархів і священиків і насмішками. До читалень ім. Качковського, основаних по селах Лемківщини, приходила руссофільсько-цареславна преса, не лише з виразною закраскою та тенденцією проти нашого релігійного життя, але також з отвертою пропаґандою цареславного руссофільства й »схизми«. Читальні ім. Качковського на Лемківщині передплачували цю пресу для своїх членів, а їх централя тодішня у Львові, опанована цареславним духом, не лише ніколи на це не реаґувала, але навіть припоручала читати цю пресу.

До деяких читалень ім. Качковського на Лемківщині заглядав теж тоді »Почаевскій Листок«. Хто мав нагоду переглядати колись усю цю, вище згадану пресу й руссофільську лектуру, тому вже хіба не треба доказувати того, що лектура ця була наскрізь переповнена духом цареслава та схизми. Попри це не занедбувало т-во Качковського наповнювати всі свої читальні подібною своєю власною лектурою. Воно видавало та розсилало до своїх читалень різні книжечки, брошури, календарі, писані у прихильному дусі до білого царя та з нехіттю до нашої Церкви.

Тому й не диво, що з цих читалень завжди віяло цареславним духом, та що вони, зокрема на Лемківщині, стали дійсними кузнями протинаціональної української ідеольоґії. З тих читалень плила ґанґрина, яка в деяких селах на Лемківщині на довгі десятки літ затроїла національний та релігійний організм мешканців цих наших земель.

Цареславні діячі, бачучи безнадійність ситуації, бо втратили цілковито ґрунт під ногами в інших сторонах наших земель (Східня Галичина), рішили просто »хліба ради«, за всяку ціну, не перебираючи в засобах, задержати у своїх кігтях те, що ще задержати вдасться. Отже звернули вони свою увагу на Лемківщину, де села творили ще за малими виїмками збиту й досить здисципліновану масу.

Граючи безсовісно на почуваннях лемка, вполіли вони в нього переконання та пересвідчення, що єдиним ратунком лемка перед »українізацією« буде перехід на православя, бо в цей спосіб відгородить він себе наче китайським муром від нашого гр.-кат. Духовенства, яке на думку всіх руссофілів мало бути головним ворогом його »русскости«. Приготувавши в той спосіб податний настрій між населенням Лемківщини, розпочали ці діячі явну пропаґанду цареславя та православя, яка в скорому темпі та в короткому вже часі принесла застрашаючі висліди.

Аґітатори не стидалися найтемнішої демагогії, щоб тільки відірвати лемка від гр.-кат. Церкви та усунути його зпід впливів нашого Духовенства. Вмовляючи в лемка, що через перехід на православя спасе він себе від українізації, вони його свідомо обманювали, затаюючи боротьбу за українізацію православної Церкви в Польщі, боротьбу, яка приносила величезні користі польській адміністрації та необчислені шкоди нашому народові.

У своїй ненависті до українців посунулися ці головачі так далеко, що навіть змагали до витворення цілком виразного лемківського сепаратизму. Ця сама рука, що прапаґандою православя розпалила на Лемківщині вогонь братовбивчої релігійної боротьби, рівночасно робила зручно дальші кроки для витворення штучного лемківського сепаратизму, щоб лемка цілковито відгородити від рідного, матірного пня. Це все йшло по думці та за тихою згодою »реґіональної« політики польських урядових чинників.

(Продовження на 4 стор.)

Мета цієї »реґіональної« польської політики була така: втопити Лемківщину в своєму національному морі та вирівнати етнографічну полосу на південньо-західньому відтинку, щоб у цей спосіб міцною ногою станути нарешті на Карпатах. І тому польські компетентні чинники дбайливо піддержували на Лемківщині руссофілів, які ніколи не вагалися вести й продовжати руїнницьку кириню між мало свідомими тоді своїми »братами« на Лемківщині, щоб лише вдержати себе на поверхні життя. Їх головна ціль була створити з Лемківщини бастіон цареславної політики.

Поляки дуже добре розуміли, що такий стан на Лемківщині може принести їм легким коштом великі користі. Знали вони, що нарід Лемківщини, втомлений душевною боротьбою, яку мусить викликати з кожній віруючій людині нагле зірвання з прадідною вірою і розчарований в обіцянках людей, яким сліпо вірив, заломиться. І тому лемко — на думку бажань польських кругів — буде змушений шукати інших доріг поза греко-католицькою Церквою й поза православною; а вертатися назад до своєї прадідної віри буде йому ніяково, при православію залишитися не схоче, бо тут його обманули його проводирі — то ж остається перед ним проста дорога до переходу на латинство!

До цієї справи ще вернемося в дальших начерках, як саме поляки стреміли та старалися реалізувати свої пляни в 1920—39 рр. Таке діялося на Поділлі, де внаслідок »душехватства« польських ксьондзів, підтримуваних адміністрацією, десятки тисяч селян перейшли на латинський обряд. У початках тим латинникам і не снилося почувати себе поляками, але пізніше вони сталися »чистокровними« поляками.

Зокрема поляки видали деякі свої публікації, в яких намагалися доказати »історично«, що Лемківщину »створила« Польща перед століттями й тому Лемківщина »мусить остатися польською«. Про ці справи буде ширше при обговорюванні польської преси, яка в часі свого 20-літнього »володіння« на Лемківщині »доказувала« свої права щодо Лемківщини.

——o——

Подбаймо за освіту селянської молоді

Коли поглянемо тепер на наше суспільне життя тут по цьому боці Бугу і Сяну та порівнаємо його до передвоєнного, побачимо велику різницю. До війни польська влада намагалася всіма способами не допустити до якогонебудь зорґанізованого культурного чи господарського життя по українських селах. З розвалом Польщі настали для нас нові умовини суспільного життя. Відродилось народнє шкільництво, відкрилась перед нами дорога до самоуправних орґанів влади, до адміністрації, судівництва тощо. Одночасно почалась перебудова нашого господарського життя. Наша кооперація, яка до війни не мала на землі по цей бік Сяну і Бугу найменшого доступу, розпочала працю в усіх напрямках та охопила вже майже всі наші села. Будиться теж і приватна ініціятива.

Сьогодні дуже багато говориться по різних зборах і сходинах про розбудову рідної торговлі і промислу, про опанування міст... Хто ж це має зробити? Чейже до цього треба багато освічених і фахово підготованих молодих людей. А в нас на жаль серед інтеліґентної молоді знайдете дуже мало добрих фахівців. Селянська молодь взагалі стоїть покищо осторонь та доволі пасивно приглядається подіям, або... їде до Німеччини на роботи. Тимчасом наше село і наше не своє місто жде на господарсько-суспільну перебудову.

Місто потребує добрих купців, ремісників, промисловців, інжинірів, лікарів, урядовців і т. д., а село добрих господарів. Тут саме німці можуть бути для нас добрими дорадниками: ввели обовязкову професійну освіту, від якої ніхто не сміє відхилитись. Для міста введено трьохрічний обовязковий професійний вишкіл, а для села двохрічний. У місті кожний мусить бути кваліфікованим ремісником, купцем, або робітником, на селі кваліфікованим господарем. Ми українці мусимо поважніше застановитися над перевихованням молоді. Мусимо собі освідомити, що наша майбутність і закріплення стану посідання в Генеральному Губернаторстві у великій мірі залежатиме від виховання сучасної молоді, а передусім селянської, бо ця має започаткувати на селі нове відмінне життя від життя своїх батьків і дідів та доповнити дуже рідкі наші ряди по містах і містечках.

Живемо в часах великого поступу людської культури і цивілізації, в часах, коли інші народи пишаються великими здобутками на полі техніки; ми ж починаємо щойно, що так скажу, виходити зі стану господарського примітивізму. Найбільшими нашими ворогами, на шляху поступу, поза зовнішніми чинниками, були: темнота, питоме нам лінивство, страх перед всякими новинами (те вічне наше традиційне: хай буде як бувало), брак почуття підпорядкованости своєму проводові, внутрішні свари, поширений алькоголізм — це відвічні вороги в нас — ще й досі. Гадаю, що прикладів не потребую наводити. Вистане згадати, що навіть тепер, коли тисячі нашої молоді шукає праці поза межами свого краю, коли по селах страшна нужда і загальне зубожіння, ми водночасно пускаємо грубі сотки тисячів з димом, на курення, і то топимо їх у самогоні або »палюнцію«. У деяких кооперативах, про приватні крамниці вже й не згадую, 50 відсотків торгів — це торги за тютюн та ін. наркотики. Чи не краще було б ці гроші заощадити на урухомлення кількох українських промислових станиць, а навіть фабрик, де наша безробітна селянська молодь знайшла б працю? — Ми нарід наскрізь хліборобський, хліборобство є досі нашим головним варстатом праці, але і цей варстат не є як слід використаний. У нас закорінився погляд, мовляв: »господарити — кожний потрапить«. Але добре господарити — таки треба вчитись. Добра господарка залежна не тільки від праці селянина і видайности землі, але також, у великій мірі, від того, чи господар-хлібороб використовує належно своє поле, сіножать, город та всі можливості своєї землі. Чи використовує своє теперішнє положення?

Знаю напр., що такі околиці як околиці наших літниц — Криниця, Мушина, Жеґестів і ін., де в сезоні перебували тисячі літників, городовину спроваджували (і далі спроваджують) з Нового Санча, Тарнова а навіть Кракова, бо наші доволі лічні селяни звикли дивитися на городовину як на якісь витребеньки, без яких можна обійтися. Просто не хочеться вірити, щоб ще сьогодні не було в нашому селі зрозуміння, що з городовини можна приладити смачні страви, багаті у вітаміни та білковину, яка до деякої міри може заступити товщ, що в нього нераз дуже бідня селянська страва, а до того городовину можна теж з великою користю продати. На жаль бракує нам господарської вираховности, не вміємо ще господарити з олівцем в руці, і цього саме має нас навчити господарська школа.

І саме тепер мусимо звернути увагу нашого громадянства, передусім селам, щоби з початком шкільного року масово посилали своїх дітей до шкіл, чи то господарських, торговельних або ремісничих, не забуваючи теж і про загально освітні

М. АРДАН

За Бескидом

Враження прогульковця

Доходило пекуче, — серпневе полудне — як на легкому, мнякому »Форді« візджав я на словацьку територію. Ще метер-два — і я вже за »границею«.

Сонце пекло в лице, осліплювало очі, вперто до живого добиралося. Мотор, що досі гудів, скомлів — здавалось плакав із утоми і болю, здобуваючи метер за метром важкий граничний верх — минув білі граничні стовпи і тихо покотився вділ. На стовпах — ще старі знаки ЧСР, із львом, та велика буква П із орлом по другому боці.

Тільки свічки й воску...

Перед очима — чудова панорама зелених лісів і піль. Скрізь, куди оком глянь — ліс і ліс... По нашому ж боці — самі зруби і корчі. Наглядний доказ відмінної господарки тут і там.

Глибоко в долині село. Перше граничне село. Це Палата, офіціяльна якась там »Палота«. Щоб тільки не так, як Бог приказав. Вже здалеку симпатичне враження викликують білі, чепурні, чистесенькі доми. Майже всі бляхою, або черепом криті.

Ще кілька хвилин, ще кілька розкішних серпентин (по тутешньому »кривуль«) — і ми вже в селі. Яка ж велика різниця тут і там. Хоч земля куди ґірша та й поля тут, біля границі — менше та характер села радше подільський, як наш лемківський, чи бойківський. Скрізь багацтво і достаток. Поважний відсоток домів мурованих, біля кожного порядна загорода і клуня. Не так, як наші мізерні »хижі« на другому боці, пару кільометрів узад.

По середині села мала, мурована церква на кремово зі зовні помальована. Це дуже популярна, улюблена тут краска. Майже всі святині на Словаччині — кремові на зовні. — Церква у Палаті наша, греко-католицька. Хоч на зовні — радше нагадує галицькі, славнозвісні »косцюлки«, що востанне мов гриби по дощі множились на т. зв »східних кресах«. Типово галицьких дерев'яних церков, чи мурованих — одно, чи три-банних, тут майже немає, крім єдиного величавого собору при монастирі ОО. Редемптористів у Михайлівцях.

Перше й найкраще враження, що відчуває посторонній, заїхавши декілька кільометрів у глибину краю, навіть в таке гірське, бідне село, як оця Палата, це тутешні дороги. Тут уже справжня Европа! Дороги гладкі, вигідні, хоч яйце коти! Мости масивні зелізно-бетонові. Дерев'яних тут і на лік не найдеш. Ми до цього не привичні. Пригадую собі, як два роки тому вибрався до одної місцевости в Галичині автобусом, що ходив на лінії Львів-Куликів. Було нас з трицять осіб. Ось їдемо собі весело та гучно, аж тут — гурр-рр... і полетіли вділ. Завалився міст! Чудом вийшли ціло. На щастя місток був невеличкий, автобут довгий і передні та задні колеса опинились на превелике диво на »суші«, а ми повисли над потоком. Такі то були »польські мости« ще в давнину славні. Тепер же ця траґічно-комічна подія стала мені живо перед очима, коли переїзджав цей перший »европейський« місток по тому боці Карпат.

І це треба признати, що ЧСР дбала про дороги, тому так дуже розвинулась була моторизація. Ще й тепер тут в такій малій словацькій державці самоходовий рух куди більший, ніж у нас до війни.

Кілька хвилин дійсно розкішної їзди і вже друге приграничне село — Видрань. Напис на таблиці перед селом по словацьки та по »русинськи«. По гірських селах біля границі скрізь написи — по крамницях, урядах, школах — подвійні. Село Відрань значно багатше, бо земля краща й більше її. Доми, як і по всій Словаччині — зверху розмальовані. Двері, вікна та угли темніше, з прерізними фантазійними орнаментами. На греко-катол. домах на фронтоні поміж вікнами трираменний хрест, на римо-кат. — двораменний; лютеранські, кальвінські — без хреста. Двораменних хрестів обмаль, значиться — село »руснацьке«.

Ще декілька містків, кривуль і ми вже в Межилаборці — першому прикордонно-

школи. Нам треба якнайскоріше збільшити резерви наших фахівців, нашої інтелігенції. При тому треба вистерігатися однобічности і не концентрувати в якомусь окрузі всю молодь в одній школі, але по змозі виповняти нашою молоддю всі типи шкіл. Треба нам памятати, що земля наша не в силі вже нас усіх виживити і тому треба шукати виходу до міст, куди нас пхає саме життя. А в місті ще майже всі варстати праці в чужих руках — їх треба здобути і відповідно розбудувати. — І тому частина молоді повинна кінчити господарські школи, щоб вернутись по скінченні на село та занятись його перебудовою, друга повинна кінчити усякого рода промислово-реміснигі і торговельні школи, щоб опанувати місто.

Школи для нашої молоді передбачені в таких містах, як: Сянік, Коросно, Криниця, Нім. Перемишль, Ярослав, Тарногород, Белз, Грубешів, Окшів, Холм, Володава і Біла Підляська. Подрібні інформації дають всі Українські Допомогові Комітети у згаданих містах.

Перепоною в масому посиланні наших селянських дітей до школи може бути загальне зубожіння села, замале ще для освіти зрозуміння і відсутність відповідних бурс, що допомогли б селянській дитині можливо в найдешевший спосіб здобути потрібну освіту. Але гадаю, що і ці перешкоди можна доволі легко усунути при допомозі культурно-освітних референтів при Українських Допомогових Комітетах і широкого свідомішого громадянства, при добрій волі батьків. — Тут хочу лиш подати свою скромну думку, як можна в дешевий спосіб заступити бурсу, якщо такої не вдасться оснувати і помогти молоді здобути освіту.

Отже де нема і не можна оснувати бурси, там треба зорганізувати для селянської молоді кілька т. зв. збірних кватир. Збірна кватира це бурса в мініатюрі. Організувати треба так: учитель, священик, або свідоміший громадянин збирає в свойому селі батьків, що мають і хочуть посилати дітей до школи чи ремесла або торговлі в місті і творить з них, батьківський гурток у формі кооперативи з 8—12 господарів, які для порядку вибирають з поміж себе провідника. Цей за спільною згодою і на спільний рахунок винаймає в місті (в якому діти мають ходити до школи), одну більшу кімнату з кухнею, де мають знайти приміщення їх діти. Необхідну хатню обстанову до кімнати слід придбати теж кооперативним способом: кожний батько може привезти з дому деревляне ліжко або якусь причу і сінник (можна теж купити залізні ліжка) для своєї дитини, та справлять один великий стіл, при якому будуть могли діти і вчитися та їсти. Замість шафи міг би бути вішак. От і маємо вже збірну кватиру.

До ведення кухні і до нагляду над дітьми батьки вибирають з поміж себе якусь старшу і розумну жінку, яка одночасно і буде головною адміністраторкою і дбатиме про прохарчування дітей зі збірної кватири. Харчі будуть доставляти всі батьки спільно розмірно до своїх спроможностей; пайки і рід продукту кожночасно буде означувати »головний адміністратор«, себто жінка, яку самі батьки собі виберуть. До нагляду з виховного боку можуть батьки попросити ще когось з учительського збору даної школи, або культурно-освітного референта при Допомоговому Комітеті. Для порядку можна ввести ще й певний правильник, що його затвердить провідник батьківського гуртка і школи.

Удержання дитини в такій збірній кватирі не дороге. Мешкання 2—3 зол. місячно, харчі ті самі, що в дома, одяг теж цей сам. Лише книжки і шкільне приладдя треба готівкою заплатити. Але і тут можна користати зі спільних книжок.

З досвіду знаю, що при добрій волі батьків і найбідніша дитина може в той спосіб покінчити якусь школу, чи навчитися ремесла і по 2—3 роках звільнити батьків з обовязку допомоги, а навпаки ще допоможе своїм молодшим братям »вибитися в люди«.

Тому довго не застановляймося та негайно берімося за діло і допожім нашим молодшим братям, селянській і робітничій молоді, добути потрібну освіту, памятаючи про те, що лиш через освіту і працю народи доходять до своєї мети.

Андрій Качор.

Культура вгору й вширину

Українські землі лівобіч Буга, Сяну і західніх Карпат не лише дістали змогу вільного культурного розитку, але й увійшли у фазу зовсім нового для нас устрою суспільного життя Европи. Ясно, що це нове життя вимагає від нас з одного боку зрозуміння нових умовин культурно-освітньої праці, з другого — гнучкости і пружности духа, а з третього — основного перевиховання, психічного перенаставлення.

Українці дістали статут нового духом і структурою „Українського Освітнього Товариства" (УОТ), яке заступить діяльність всіх дотеперішніх культурно-освітніх товариств, а саме „Просвіти", „Рідної Хати", „Рідної Школи" і т. д., які припинюють свою діяльність. Характеристичні ознаки УОТ: їхній напівдержавний характер, вселюдність (як і в шкільництві), авторитативний характер (одноособовість) керманного проводу і всебічність культурно-освітніх завдань: від релігійного культу до мистецтва, — словом повне оформлення людини відповідно до духа часу.

Практично: підтягання культури вгору (творення культурних цінностей) і ширення чи розподіл їх між масами (всіма верствами) населення. Перше завдання треба розуміти, як нове для нас одностайне викрешування культури з народньої душі, а властиво з нашого нинішнього культурного дорібку, перетоплювання його, оформлювання згідно з новим духовим устроєм Европи й збагачування чи творення нових кількістю та якістю цінностей.

Ведення цієї надзвичайно цікавої і корисної праці буде відбуватися під кермою одного суцільного, демократично нероздрібленого, найвищого українського проводу, яким є сьогоднішні Українські Комітети від Центрального у Кракові до Повітових на місцях.

Це значить: культурно-освітня праця органічно звязується з цілістю соціяльного і національного життя українського народу та з кожньою його коміркою, — кожному станові, кожному фахові, кожній верстві, з одного боку — загальна національна структура, з другого боку, практично-життєва.

А що скрізь на світі кузнями нових культурних форм і цінностей, є великі міста, що особливо потрібне для нас із нашим зубожінням, ми повинні б мати бодай обласні кузні культури, що підіймали б її вгору й давали б меншим містам, містечкам та селам ті готові культурні цінності, що їх вони не всилі викресати самі з себе.

Очевидно, сьогоднішня культурно-освітня структура не може стати нам на перешкоді до нашої мети: *підіймати культуру вгору й розподілювати вширину*. Згідно зі

му містечку. Та і тут несподіванка. Ще більша: асфальтова дорога як у якому центрі.

Мешканці Межиляборець у 50 % наші, греко-католики, решта — сини Авраама та лиш дещо родовитих словаків — як звичайно урядовців, що поруч своїх зайнять проводять і акцію словакізації, як то бувало за Польщі, тут головно по школах. Для жидів тут справжній рай, хоча може й недовгий. Вони, як і всюди, рухливі, крикливі, у затовщених, брудних халатах, з довгими пейсами. Та таких оказів уже важко стрінути навіть у Кракові, десь на Страдомі, чи на плянтах Дітля. Приглядаюся тим »щасливим« ще халатникам, та їхній життєспосібності. Вже давніше були видані тут якісь протижидівські закони, та все залишилося на папері. Щойно в останніх днях довідався я з преси, що там зайшли якісь великі зміни.

Наше авто прокочується по сірому асфальті, різнобарвною лентою на право й на ліво вулиці минають чепурненькі домики межиляборських міщан. Яка ж різниця між тими галицькими містами й містечками, а тою маленькою гірською на »краю світа« містиною. Не треба бути Соломоном, щоб відгадати в чому річ.

Колишня Польща львину частину своїх державних доходів містила над »польським морем«, грубі міліони пхала в розбудову Гдині, кораблів та корабликів, а сірий горожанин ломав собі ребра на тутешніх, навіть битих, колись гарних, »цісарських« гостинцях. Тут була інша і розумніша господарка.

Греко-католики в Межилаборці це майже »чолдони« — ненавидять українців.

Мова у них це мішанина українських, російських, словацьких та староцерковних слів, справжня »греко-католицька«, як називають її деякі. Чиста диковина. А крамничні вивіски то просто цвітник нерозберохи, прим. »Продажная лавка«, »Ісправленіе і готованіе сапоговъ«, тощо. Пушкін у гробі обернувся би.

Сірі хмаринки на небі прокочуються сонно, ліниво. Рої також сірих думок наповняють уяву. Якось важко на серці, щось давить, якийсь неспокій.

Пливуть білі хмаринки, зникають поза темним лісом. За ними напливають щораз більші і важчі хмари, припікає сонце. Буде буря, громи, буде дощ і злива... Змиє ввесь бруд та порох, прочистить важку атмосферу...

(Далі буде).

законами самого життя наші головні осередки, як Холм, Ярослав та Сянік, мусять виконувати працю великих міст - кузень культури. І це тим лекше, що статут УОТ дає право міським клітинам вести найширшу роботу.

Тому ми вже сьогодні повинні собі ясно освідомити великі завдання таких наших обласних осередків, як Холм, Ярослав і Сянік. Особливо це торкається деяких ділянок культури, передусім мистецтва, музейництва, бібліотекарства й т. д.

Конкретно. Необхідно поширити по містечках і селах культуру театральну, музично-співочу, підіймати народнє мистецтво, наладнувати бібліотекарство в широкому розумінні цього слова, творити музеї і т. д.

Чи можуть такі міста, як Замістє, Красностав, Томашів та інші менші з українським населенням і українськими культурними силами слабші, дати повітам диригентів чи режисерів для сільських хорів і театрів, підготовити інструкторів народнього мистецтва, налагодити інструктування праці серед жіноцтва та молоді і т. д.? Очевидно ні. Отже сама наша дійсність вимагає, щоб комітети й УОТ в більших осередках, як Холм, Ярослав та Сянік взяли в деяких ділянках працю для цілих областей. Це дало б одноцільність у практиці, кращі висліди і дешевше коштувало б.

Треба нам отверто признатися, що крім усяких інших недостач, наша інтеліґентська верства, незалежно від того, чи має вистарчальну загальну та фахову освіту, слабо підготована до належного рушення з місця великого і складного діла „культури вгору й вширш". Це виявив нам, між іншим, зїзд референтів культурно-освітніх відділів Повітових Комітетів, що недавно відбувся в Холмі.

Тому необхідна негайна поміч не лише керманичам, але й широким верствам інтеліґентів, які повинні стануть до культурно-освітньої праці. Поміч покищо одна: реферати й гутірки на всі питання цієї праці.

В. О.

Перед роком

2—4 ВЕРЕСНЯ.

У звідомленнях з 2-го вересня німецька начальна команда подає, що наступ продовжується пляново, що здобутий перехід через яблонківський просмик та знову знищено налетами чимало польських літаків на летовищах. У другому звідомленню з того самого дня подано, що німецькі війська випавши із зах. Поморя наблизилися біля м. Ґравденц до Висли, тимсамим загрозили шляхам відвороту польської армії в т. зв. коридорі. Це вже був цей перший »мішок«, опісля було їх щораз більше у цій війні.

Також і ґрупа в околицях Варти мала осяги, бо захопивши місто Велюнь, перейшла на північ від Ченстохови укріплену ріку Варту у напрямі на Радомско.

3-го вересня подало німецьке звідомлення про зайняття Ченстохови та Берента. Німецька ґрупа в околиці Варти швидко посувається вперед. Польські частини окружені в т. зв. коридорі даремно пробують протинаступами перебитись на полудне.

В тому ж дні, 3-го вересня, навіть і з польських радієвих звідомлень можна було помітити, що польські армії не лише у повному відвороті, але й втратили вже сполуку між собою. Слухачі польського радія пригадують собі цей розпучливий заклик польської начальної команди передаваного пополудні всіми радіовисильнями, щоби всі адміністраційні станиці та »всі люди доброї волі« інформували переходячі військові відділи про положення сусідних військових частин та військові звідомлення подавані радіовисильнями. (!) Такий організаційний нелад і таке розбиття охопило польську армію вже в третьому дні війни.

Звідомлення з 4-го вересня подає про дальше переслідування польських розбитих частин, що відступають на Краків і на Лодзь. На півночі завершено окруження польських дивізій у поморськім коридорі. На полудне від Східньої Прусії зайнято Прасниш. Польську кінноту, що на схід від Сувалок пробувала вдертися до Сх. Прусії, відкинено назад і тим закінчилася одинока офензивна акція північної польської армії, що мала за мету зайняти цілу Сх. Прусію.

Ці три дні були без сумніву рішальними для дальшого ходу воєнних дій. Розбита на поодинокі ґрупи, без звязку між собою, польська армія не була здібна ані до протинаступу ані до поважнішого спротиву чи оборони. Вже тоді можна було переконатись про повну ліквідацію польської збройної сили. Це вже було лише питанням часу.

Рівночасно на заході Европи зайшли важні події. В дні 2-го вересня проголосили загальну мобілізацію Анґлія та Франція, а 3-го виповіли обі держави війну Німеччині.

М.

—o—

З голосів преси.

Мир між Мадярщиною та Румунією

Під наг. »Басейн Дунаю остаточно заспокоєний«, »Кракавер Цайтунґ« з 31. ц. м. коментує у вступній статті фон Лоевского, останній віденський арбітраж, який перевів мирну ревізію румунських границь у користь Мадярщини. Автор пригадує, що ще кілька днів тому мадярські та румунські літаки перелітали понад територіями другої држави та були острілювані протилетунською артилерією. Досить було двох днів арбітражної конференції у Відні, щоб вирівняти всі спірні справи, які грозили вибухом війни між отими двома державами. Румунія неприродно роздула свої державні кордони з ласки версайських переможців, обтяжуючи одночасно свою гіпотеку численними національними меншинами. — Вже у попередньому віденському арбітражі з 1938 року виявилося, що в тому куті Европи кишить від різнонаціональних племен, між якими годі повести ідеальну границю згідно з національною границею. Зокрема тепер гостра була проблема 600.000 мадярських секлянців, які знайшлись так мовити в самому серці Румунії. Показалося, що у практиці не можна перевести в діло гасла »останній румун до Румунії, останній мадяр до Мадярщини«. Та й атракційна сила корони св. Степана не була для всіх мадярів у Румунії однаково велика. Одночасно виявилось, що в Семигороді є надзвичайно сильні суцільні осередки румунів, які з найбільшим завзяттям противились тому, щоб віддати Семигород Мадярщині. Арбітражні розмови у Відні перетворились у справжню мирову конференцію. Її вислід стае ще яскравіший, коли порівняти бундючний тон анґлійської преси ще заперед кількох днів, коли — здавалося — прийде до нової хуртовини на Балкані, з тоном тієї преси, коли прийшла вістка про завершення конфлікту миром у Відні. Тим чинником, який рішає у середині та південносхідній Европі, показалася знову Німеччина.

„Зайво підкреслювати, що те, що сталося у Відні, має свій сенс лише тоді, коли воно основано на добрій волі обидвох сторін. — Тривкість нового компромісу полягає у тім, що між Румунією і Мадярщиною нема вже територіяльного спору. Воно дає добру нагоду працювати тепер над розбудовою найкращих сусідських взаємин, щоб таким робом позбавити південно-східню Европу характеру вогнища вічного неспокою. Румунія дістає гарантію своїх державних кордонів, яка зрештою не звертається проти нікого, бо Росія, Мадярщина і Болгарія заспокоїли свої претенсії. Крім того Мадярщина дістає 100.000-ну німецьку меншину, яка є цінним для неї елементом..."

Автор наприкінці пригадує ще раз, що теперішній арбітраж, як і той, що відбувся у 1938 р. стояв під знаком Німеччини, та що тепер наступила остаточно забезпека дунайського басейну.

Протианґлійські заворушення в Арабії

Тегеран, 2. 9. В Гадрамавті, в полудневій Арабії, вибухли нові протианґлійські заворушення серед арабських племен. Ці заворушення повстали на тлі постійного невдоволення арабських племен з приводу анґлійської окупації, а безпосередньою причиною були вістки про анґлійське пораження в Сомалі. Араби домагалися, щоб анґлійські війська покинули Гадрамавт, бо інакше край збомбардують італійські літаки. Пораження в Сомалі додало арабам відваги так, що були напади на анґлійські ґарнізони в Макалля, Косаїн, Гавра, та ін. Анґлійці обстрілювали арабських повстанців вогнем скорострілів з літаків та обкидали бомбами. Одначе заворушення арабів дальше поширюються.

—o—

Пожежа анґлійського нафтопроводу

Бейрут, 2. 9. В ночі з вівтірка на середу, коли відбулася велика італійська повітряна атака на Гайфу, загорілися нафтопроводи Моссуль - Гайфа 65 км. від побережа. Ще невідомо, чи пожежа вибухла внаслідок італійських бомб, чи підложена арабами. Нафтопроводи горять на просторі 30 км. Роботи коло їх направи потривають цілі тижні. Підчас направи нафтопроводи будуть нечинні. Денно доставляли ці нафтопроводи коло 10.000 тон. Це важкий удар для анґлійської повітряної й морської фльоти на східній частині Середземного Моря.

АНҐЛІЯ ЗАЗІХАЄ НА АЗОРИ ТА КАНАРІЙСЬКІ ОСТРОВИ.

Рим, 2. 9. Анґлійський уряд намагається переконати своє населення, що Ірляндія сама найде охорону під опікою Великої Британії. Анґлійські пляни змагають втягнути Ірляндію до війни. По найновішим вісткам Анґлія приготовляє новий удар на Атлантійському Океані, а саме зайняття Азорів і Канарійських островів. В одній анґлійській пристані вже мав всісти на кораблі експедиційний корпус, який має зайняти ці еспанські та португальські острови. Тому що постійно бомбардований Ґібральтар годі буде вдержати, анґлійці хочуть побудувати свої бази на Канарійських островах і Азорах, щоб звідти контролювати вїзд на Середземне Море, як також мати там бази для своєї комунікації з Індією і Далеким Сходом.

—o—

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ВЕРЕСЕНЬ.

3. Вівторок — Тадея ап.
4. Середа — Аґатоніка.

— З ДНЕМ 1. ВЕРЕСНЯ Ц. Р. відкрита в Холмі українська державна 8-клясова ґімназія. Вписи відбуваються щодня в будинку ґімназії при вул. Ал. Чарнецького ч. 4. Вступні іспити до всіх кляс відбудуться в пятницю 6. і в суботу 7. вересня ц. р. Наука починається в понеділок 9. вересня ц. р. При ґімназії будуть два інтернати для замісцевої молоді: хлопячий і дівочий. — Управа ґімназії.

— ТРИМІСЯЧНІ МАТУРАЛЬНІ КУРСИ відкриті при українській державній ґімназії в Холмі. Вписи в дирекції ґімназії. Наука починається в понеділок 9. вересня ц. р. Курсанти можуть мати приміщення в інтернатах. — Управа ґімназії.

— УКРАЇНСЬКИЙ КУРС ПІКЛУВАЛЬНИЦЬ ХВОРИХ У ВАРШАВІ. За дозволом німецької влади Варшавський Український Комітет улаштовує курс для помічниць - гіґієністок (піклувальниць хворих). Курс розпочинається 15. IX. 1940 р. і триватиме 6 місяців до 15. III. 1941 р. в тому 3 місяці займуть теоретичних і 3 місяці практичних у шпиталях. У склад викладачів входять визначні фахові сили, українці і німці, що дає запоруку високого наукового рівня цього курсу. Між іншими предметами у програму курсу входять: 1) анатомія (8 год.), фізіологія (3 год.), 2) гігієна (12), бактеріологія (8), щеплення (8), 3) засади опіки над хорими (40), 4) перша поміч в наглих випадках (40), 5) хороби суспільні й епідемічні (56), 6) засади плекання немовлят, дітей і опіка над дітьми (20), 7) хороби внутрішні й нервові (10), 8) положництво (опіка над вагітною, родильницею, матірю, що кормить (20), 9) дитячі хороби (10), 10) напрямні суспільної праці гігієністок (2), 11) засади праці шпитальної (2). Укінчений курс дає право праці в шпиталях. Піклувальниці в першу чергу будуть спрямовані до лічниць Холмщини й Підляшшя. На курс будуть прийняті кандидатки, що мають свідоцтва або можуть ствердити скінчення щонайменше 6 кляс ґімназії старого типу чи 4 кляси нового типу (або іншої середньої школи). Вік кандидаток від 17 до 30 років (вийнятково й вище). Прохання з долученим життєписом і відписом шкільних свідоцтв треба надіслати найпізніше до 8. вересня ц. р. на адресу: Украініше Фертравенштеле, Варшав, Копернікусштр. 13, на руки І. Чернецького. Курс цей може бути пізніше, на бажання зацікавлених, поширений на 1½ річний і стати поважним осередком фахового знання нашої жіночої молоді та приготовити її до відповідальної праці тепер і в майбутньому. Наука на курсі безплатна. Для замісцевих Комітет приділить помешкання в Українському Домі. Найбіднішим може бути призначене частинне утримання й стипендії. За Комітет: Провідник полк. М. Поготовко, орґаніз. референт І. Чернецький.

— ЕМЕРИТИ, втікачі зі Совітів, що не одержують досі емеритури, зголосяться чимскорше у своєму власному інтересі до Українських Допомогових Комітетів в місці свойого перебування для реєстрації. — УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР. КОМІТЕТ.

КУРС НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПИСАННЯ НА МАШИНІ ТА СТЕНОҐРАФІЇ. 2-місячний курс писання на машині, німецької стенографії та німецької мови почнеться небаром, бо коло 10. вересня ц. р., при кінці курсу практика в уряді. На курсі можуть бути прийняті кандидатки, що мають скінчених 6 кл. ґімназ. старого типу згл. матуру нового типу, та деяке знання нім. мови, бо навчання відбуватиметься в німецькій мові. — Приміщення та харч за низькою оплатою в таборі. Оплата за курс около 50 зол., платна згори на початку курсу. Число місць на курсі обмежене. Знижки, згл. звільнення від оплати за удержання можливі, від оплати за курс неможливі. Прохання в справі прийняття на курс з коротким перебігом життя (усе написане власноручно в нім. мові та потверджене місцевим Українським Допомоговим Комітетом) треба слати найдальше до дня 2. вересня ц. р. на адресу: Український Центральний Комітет, Краків, Зелена ч. 26/5. На відповідь залучити значок. Кандидатки прийняті на цей курс, будуть повідомлені поштою. Український Центральний Комітет. Краків, Зелена 26.

Короткі вістки

— БАВАРСЬКИЙ ПРЕМІЄР Людвик Зіберт прибув до Кракова, де взяв участь у святі в дні 1. ц. м.

— ДУНАЙСЬКА КОМІСІЯ. В найближчих днях збереться у Відні на запрошення німецького уряду комісія фахівців для устійнення справ, звязаних з плавбою по Дунаю. Досі займалася цими справами міжнародня комісія з осідком у Білгороді, при співучасти англійців і французів.

— ОДНОЧАСНИЙ ВМАРШ БОЛГАРІВ І МАДЯРІВ. В колах зближених до членів конференції у Крайові, впевняють, що вмарш болгарів до Добруджі наступить одночасно з вмаршем мадярських військ до Семигороду.

— В БУКАРЕШТІ відбулося в ночі на суботу коронна рада під проводом короля. Румунський посол в Берліні склав звіт про віденський арбітраж. Потім премієр подав до відома гарантії, що їх запевнили Німеччина й Італія щодо ненарушности кордонів Румунії. В коронній раді брали участь усі дорадники королівського двора, всі члени уряду, б. премієр Маню та проф. Братіяну.

— ПОВНОВЛАСТІ МАДЯРСЬКОГО УРЯДУ ПРОДОВЖЕНІ. Надзвичайні повновласті, які одержав мадярський уряд від парляменту з вибухом війни, продовжено до 2. червня 1941.

— АНГЛІЙСЬКІ БОМБИ НА ДАНІЮ. В ночі на четвер один англійський літак скинув багато бомб на данські острови, на щастя без шкід.

— ЗАТОПЛЕНО 2 АНГЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ. З Льондону повідомляють, що недавно затоплено 2 англійські торговельні пароплави, »Броквуд« і »Севери Лейг«, місткости по 5.000 тон.

— ІНДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ СВОБОДИ. По донесенням з Бомбаю, члени індійського конгресу ухвалили, що радше дадуться масово виарештувати ніж повинуються забороні зібрань. Фандіт Негру, провідник індійського самостійницького руху, заявив, що англійська влада арештувала сотки визначних індійських діячів, зовсім нехтує бажання індійського народу, та в цей спосіб припечатує істнування британського імперіялізму в Індії.

—o—

СЛОВАЦЬКО-МАДЯРСЬКА АМНЕСТІЯ.

Братислава, 30. 8. Закінчено переговори між Словаччиною та Мадярщиною у справі взаїмної амнестії політичних вязнів, розділу судових актів і депозитів на теренах, відступлених Мадярщині. Ця амнестія причиниться до поліпшення словацько-мадярських взаємин.

З українського життя

ЯРОСЛАВЩИНА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ »СОЮЗУ УКРАЇНОК« У СОСНИЦІ.

Крім інших культурно-освітніх секцій існує у Сосниці, біля Радимна »Союз Українок«. У минулих роках »Союз Українок« у Сосниці під проводом голови п. Ірини Мішкевич та Марії Рудавської, доньки і вкінці подруги тамошнього о. пароха не проявляв ніякої поважнішої діяльности. Заходом о. сотрудника В. Гриника відбулися 11. серпня ц. р. загальні збори »Союзу Українок«, на які приїхала теж відома вже зі своєї діяльности голова »Союзу Українок« із Нім. Перемишля — Зятикова. Приявні усунули з Виділу дотеперішню голову Мішкевич та голову контрольної комісії Марію Рудавську і вибрали новий Виділ під проводом дружини учителя Степанії Яріш. Так то завдяки п. Зятиковій та о. В. Гриникові покінчено з анормальним станом у »С. У.« По виборі нового виділу намічено плян праці після широкої гутірки-дискусії. Збори закінчено відспіванням національного гимну. Сподіємося, що новий Виділ з п. Ст. Яріш доложить усіх зусиль, щоб якслід наладнати працю.

НА РОЗБУДОВУ НОВОГО ЖИТТЯ

Українські робітники з Лемківщини, а саме з Мшани, Поляни і Мисцевої коло Дуклі, які перебувають тепер у Німеччині, на праці, складають скромну, але щиру жертву 21.50 нім. марок на розбудову нового нашого життя в рідному краю. Зібрані гроші переслали робітники через УНО в Берліні до »Українського Видавництва« у Кракові з цією глибокою вірою, що цей їхній скромний даток причиниться до здійснення наших мрій. Збірку започаткував Михайло Федак з Мшани датком 1,50 нім. марок. Далі Гриць Дзюрей склав 1.— н. м., Василь Скородинський 2.— н. м., Василь Ратиця 2,— н. м., Павло Бідник 1,— н. м., Степан Грозик 1.50 н. м., Петро Бугель 1.50 н. м., Олекса Грабський 1,— н. м., Микола Брода 1,— н. м., Іван Гладій 1,— н. м., Михайло Якимик 1,— н. м., Іван Якимик 1.— н. м., Михайло Торопило 1.— н. м. Всі робітники з Мшани. Далі робітники з Поляни склали: Данило Богуш 2.— н. м., Михайло Стельмах 2.— н. м., Осип Вакуц з Мисцової 1.— н. м. Разом 21.50 н. м.

Слід відмітити, що село Мшана до війни було найбільшим забором москвофільства. Нині вже бачимо великі зміни завдяки деяким молодим селянам, головно праці Михайла Федака — бувш. ученика української гімназії в Перемишлі, який невпинно працює на культурно-освітньому полі серед молоді у Мшані, яка масово виїхала до Німеччини на працю. Українці села Мшани не даються випередити іншим селам і можна сміло сказати, що село Мшана в недовзі буде найкращим селом в Дуклянщині. Жертводавець.

ОЖИВЛЕНА ПРАЦЯ В СОЛОННІМ.

І вірити не хочеться. Перед війною засновано в нашому селі чит. »Просвіти«, яка не проявляла більшої діяльности. По війні все змінилось... Праця оживилась в приїздом садівнички до села... Село немовби відродилось... Поволеньки збудували ми читальню. Невеличка, невеличка але своя рідна, гарно вибілена, підлога, сцена, декорації і ось діти уладили »День української дитини« та »Свято матері«, що пройшли дуже гарно. Опісля старші уладили виставу »Страшна пімста«, що пройшла теж з великим успіхом. І вперше старенькі дядьки та бабусі побачили на сцені вусатих козаків, почули гарну рідну пісню і правдиву, чисту українську мову. Гарно виглядали теж декорації, що їх намалював Володимир Шостакієвський з Перемишля не принявши за свою працю ніякої нагороди. Тепер аматорський гурток підготовляє виставу »Турецькі старости«. Ось села зрушили до праці маленькі діти зі своєю провідницею. Тому ми селяни Солонного складаємо щиреньку дяку Українському Національному Комітетові в Перемишлі за те, що надіслав до нашого села таку розумну і милу садівничку, а їй дякуємо щиро за важку працю, що колись в майбутньому принесе гарні жнива.

ГРУБЕШІВЩИНА.

ЯК ПРАЦЮЄ МЕЧИН?

При шосі Грубешів — Замість розложилося велике, закаїтчане вишневими садками, село Мечин (Мячин). До вересня 1939 було воно полем для всяких польських »народовсоцьових« експериментів, як: пересвячення церкви на костел, примусове католицтво, польщення дітей, коло »Стронництва Людового«, »Віці« і т. п. Але населення Мечина — це народ завзятий: чим більше їх переслідували — тим більше вони держалися свого рідного. Поляки замкнули їм церкву — гуртувалися біля придорожнього хреста, і не зважаючи на дощ чи сніговії, співали своє »Господи помилуй«, а »Боже змилуй сен над нами«. А коли справедливість роздавила Польщу і коли частинно впали кайдани, що сковували український рід — Мечин кинувся відбирати своє, організувати рідні уряди, гуртувати своїх людей. Протягом короткого часу повстала тут українська школа, де діти вперше почули українське слово, зорганізувалась волосна управа з українським проводом, а недавно »Рідна Хата«. І тепер, коли вийдете вечером у село — здалека чуєте гомін пісні; це мечинський хор під орудою п. Капріяна вчиться все нових українських пісень, котрі за Польщі не вільно було співати. Словом, Мечин ожив, а доказом того, є влаштовування свят: Шевченка, з нагоди париської і ротердамської трагедії, Свята Матері та висипання величавої могили. Звичайно — цей гін до сонця, до світла не подобається всяким чорним духам, головно сусідам — полякам, які ріжними неправдивими поголосками і сплетнями та зневагами проти провідників села намагаються підкопати їх авторитет та застрашити селян. Але селяни вже знають, що все є з снами славних княжих дружинників — мечників. Тому всяким сплетням не вірять і співаючи »Не пора« орять свою урожайну чорну землю, бо знать, що вже перші стали останніми — а незабаром прийде час, коли останні будуть першими.

С. П.

Зі спорту.

МИСТЕЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН У НІМ. ПЕРЕМИШЛІ.

УСК. »Сосниця« бе кандидата на мистця.

УСК. »Сосниця« — УСК. »Сокіл« 2:1 (1:1)

Сосниця. В мистецьких змаганнях перемиської землі, що відбулися 25. ц. м., маємо першу велику несподіванку. Молода дружина »Сосниці« по важкій грі на своїй площі у стрічі із фаворитом мистецтва перемогла його й тим самим добула два цінні перші пункти. Велика жертвенність сосницьких змагунів та дуже добра кондиція зробила своє. У переможців, що можуть бути дуже грізним партнером для усіх дружин, вибивалося добре оборонне тріо із Горудком воротарем. Заруцький, Пинило та Наклович у нападі. »Сокіл« із Гнатковнч грав гарно, лише забагато дріблював у лінії нападу. Змагуни, що грають у нападі, повинні все тямити, що їхнім першим завданням це стріл на ворота. Найкращі це Ковалик і Войтович. Для переможців ворота стріляли Наклович і Ґарділ, а для переможених Войтович. Суддя Турко Мирослав — добрий. Видців, які зі захопленням приймали першу перемогу своєї дружини було багато.

Другі змагання, що мали відбутися у цьому самому дні між УСК. »Лев« (Радимно) та УСК. »Сян« у Радимні не відбулися. Причиною цього було опізнене повідомлення господарями дружини »Сян II« та колеґії суддів про прохання на відложення змагань. Незрозуміла поведінка УСК. »Лев«, що як міська дружина повинна бути приміром для сільських дружин. Як мистецькі змагання повинні вони бути почислені як воковер (3:0) у користь »Сяну II«, але за згодою перемиської дружини ці змагання відбудуться 8. ц. м. у Радимні.

Стан табелі 25. VIII. 1940:

	гор	доб. точ.	втр. т.	відн. вор.
1) УСК. »Сян II«	2	3	1	7:3
2) УСК. »Сокіл«	3	3	3	8:7
3) УСК. »Лев«	3	3	3	3:4
4) УСК. »Степ«	3	3	3	4:5
5) УСК. »Сосниця«	3	2	4	3:6

Цей тиждень був справді великою сензацією. Перед змаганнями УСК. »Сокіл« із УСК. »Сосниця« усі сподівалися, що їх переможцем буде напевно УСК. »Сокіл«. Тимчасом амбітна дружина УСК. »Сосниця«, яка досі з усіми програвала поставила на свому і по важкій грі перемогла фаворита на мистця. Хоч по цій програній УСК. »Сокіл« залишився на цьому самому місці в табелі, але дуже поважно УСК. »Сян II« кандидує тепер на мистця. Це вирішать найближчі дні мистецьких змагань. Три дружини добули рівні осяги — і здається, що тут рішить відношення воріт. Остання дружина під кінець набрала відваги і доказала великого чину в стрічі з сильним противником.

ОГОЛОШЕННЯ

Комісарська Управа Фірми
Краків, Ринок число 30.

ЯКІВ ҐРОС

поручає українській клієнтелі
порцеляну, кришталі, лямпи

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Гриншин Микола с. Молодовичі, п. Перемишль, подай ліпшу адресу, бо лист мені вернувся. Катря Лиско. Д. І. (Яцко), Краків, Ожешкової 7. 1015 1-1

Криниця. Пансіон »Каприс« під фаховою управою Яблонської. Ціни доступні. 876 б. 3-3

Адвокатський аплікант із 3-річною практикою пошукує патрона. Зголошення до Адм. »Кр. Вістей«. 981 3-3

Знаменитий барітон — тенор пошукує постійної праці в Кракові. Зголошення до Адм. »Кр. Вістей«. 982 3-3

Олег Дорожинський відбере собі в Редакції 40 зол. та карту прийняття на студії на університеті „Friedrichs Wilhelm Berlin“. 987 2-3

Хто знає місце перебування прок. Гліба Лазаревського, що виїхав із Варшави в січні 1940 року? Kptltnt S. Schramtschenko, Tschenstochau. 1 Maistrasse 19. 998 2-2

Володимир Стельмах (Львів) кличе Знайомих. Відгукніться! Wolodymyr Stelmach, Braunschweig, Man-Elstr. 2/III. 1000 2-2

Неважною проголошую виказку (Авсвайс) 2714, що її видав Український Комітет, Краків Дмитро Прусак. 1000 1-1

Купимо українсько-польський словник (2 том.) — Книгарня »Дешева Книжка«, Kasinogasse 9. 1009 1-1

Інтелігентної пані як самостійної господині дому пошукуємо. Умови: німецька мова, до сороківки. 1010 1—1

Анна Крохмаль пошукує свойого брата — Юстина Олійника. — Хай зголоситься на адресу: МістоВаряж, повіт Грубешів. 1011 1—1

Книжки, шкільне та бюрове приладдя, дитячі забавки — продає »Папирус« у Ярославі, вул. Головна 16. 1012 1—15

Пошукую Друга Ярослава Сеха з села Берлин, пов. Броди. Хто знав би що про нього, нехай ласкаво напише на адресу: Андріїв Петро, Watenstedt über Braunschweig. Lager 11. St. 240. 1013 1-1

Лазарчак Микола уневажнює вкрадену виказку, що її видав Український Комітет у Кракові. 1014 1-1

Теодор Малецький із села Загіря пов. Зборів — пошукую Друзів із Зборівщини та взагалі всіх знайомих. Відгукніться на мою адресу: Berlin-Neukölln. Berlinerstr. 56/57.. Bücherei Haase. 1016 1-1

Петро Непіп із Переволоки п. Бучач — пошукує друзів і знайомих і просить чимскоріше відгукнутись на адресу: P. Nepip, Rodau über Darmstatd 1017 1-1

Прошу шваґра Івана Гузія з села Арламівська Воля, пов. Мостиська, що знаходився під адресою: Сталяґ XI. В. Хто знав би, де він перебуває, прошу ласкаво повідомити мене. Michael Pawlesa, Watenstedt über Braunschweig, Lager XI. Stube 267 1018 1-1

Одержав — прошу адресу. »Курятко«.

Пошукую брата Петраша Миколу з Васильковець пов. Копичинці, що знаходився під адресою: Pie M. Stalag VIII. A II/63. Хто знав би що з ним сталося, прошу ласкаво повідомити на адресу: Wasy Pietrasch, Watenstedt über Braunschweig, Lager XI Stube 255. 1019 1-1

Пошукую Катерину Цимбалу з Фредрополя пов. Перемишль. Хто знав би щось про неї, прошу писати на адресу: Towarnyckyj Osyp, Watenstedt über Braunschweig. W-lager XI. 292. 1020 1—1

Друзі та Знайомі з Кропивника та Ластівок (Дрогобиччина), відізвіться! Гнат Хайнацький, Watenstedt über Braunschweig, Lager 11, Stube 294. 1021 1-1

Професор — матеріяльно забезпечений — пізнає панночку — чесну, здорову, гарну до 32 літ. Ціль матримоніяльна. Листи посилати прошу до »Кр. Вістей« під число »1022«. 1022 1-2

Українець, на добрій посаді, пізнає в матримоніяльному намірі пристійну, добре збудовану українку до літ 30. Зголошення до »Кр. В.« під »Майбуття«. 1023 1-3

УНІВЕРЗАЛЬ

усякого рода

БУДІВЕЛЬНІ МАТЕРІЯЛИ:

цегла, цемент, папа, дахівка, цементово-азбестові плити „Етерніт“, кафлі, тростинові мати, тер, асфальт, вапно й т. п. — ВАГОНОВО ТА ДЕТАЛЬНО.

Краків, вул. Старовісльна 28. Тел. 129-37.

TEMPO

Віск без запаху в порошку для підлоги та лінолеум

Виріб фабрики „Добролін“

„Küche und Heim“
:-: Inhaber Bruno Galuszka :-:

Гуртівня кухонного приладдя

ЕМАЛІЯ
АЛЮМІНІЙ
СКЛО
ФАЯНС
ПОРЦЕЛЯНА

Краків, Agnesgasse 2.

579 27-27

Спедиційне бюро
„Ілля Бекман“
Краків, Wawrzyńca-str. 9.

поручає себе українській клієнтелі.

Тройгендер.

792 1-3

Українці купують

порцеляну
скло
кришталі

591 27-27

у фірмі **Яків Дінер**

Краків, вул. ШЕВСЬКА 20.
Treuhänder — Paul Schwarz

Український Технічно-Господарський Інститут Позаочного Навчання

продовжує свою чинність і приймає безперервно впис студентів та курсантів на такі школи і курси:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО - КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ — дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК — підготовляє до громадської та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АҐРОНОМІЇ — докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-аґрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ — дає фахові знання з ріжних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині та для потреб сільського господарства.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА — систематично ознайомлюють про минуле і сучасне українського народу його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ — підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: німецької, анґлійської та французької. Спеціяльна метода для позаочного студіювання чужих мов.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництва, б) садівництва, в) консервації та перероблення садовини й городовини, г) оброблення шкіри, ґ) миловарства та багато інших.

Жадайте проспекти з програмами та умовами студій. Висилаються безплатно. На відповідь присилайте поштову марку (значок). Можна замовляти також самі підручники. Цінник висилаємо безплатно. Прохання і замовлення надсилати на адресу: Ukrainisches Technisch-Wirschaftliche Institut, Podiebrad. Protektorat Böhmen und Mähren.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати залежитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату, чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung“ Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: Frobojem“.Praha XIV-65 post. schr. 8.Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаємо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34, II, Fernsprecher 230-39, Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa“. Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79